

Институт за онкологију и радиологију Србије

Пастерова 14, Београд, Србија

+381 11 2067 100 iors@ncrc.ac.rs www.ncrc.ac.rs

01-12-23 / 3498-13
26 DEC 2023

ПЛАН УПРАВЉАЊА МЕДИЦИНСКИМ ОТПАДОМ У ИНСТИТУТУ ЗА ОНКОЛОГИЈУ И РАДИОЛОГИЈУ СРБИЈЕ

Ознака процедуре	П.ЕПИ.14
Верзија	03
Датум усвајања	23.02.2023./15.12.2023.
Аутори процедуре	Тим за животну средину
Носилац процедуре	Др Драгана Јовићевић
Процедуру одобрио	Доц. др Милан Жегарац

ПРОЦЕДУРА РЕВИЗИЈЕ

Овај План се редовно ажурира како би одсликавао промене у закону и доброј пракси.

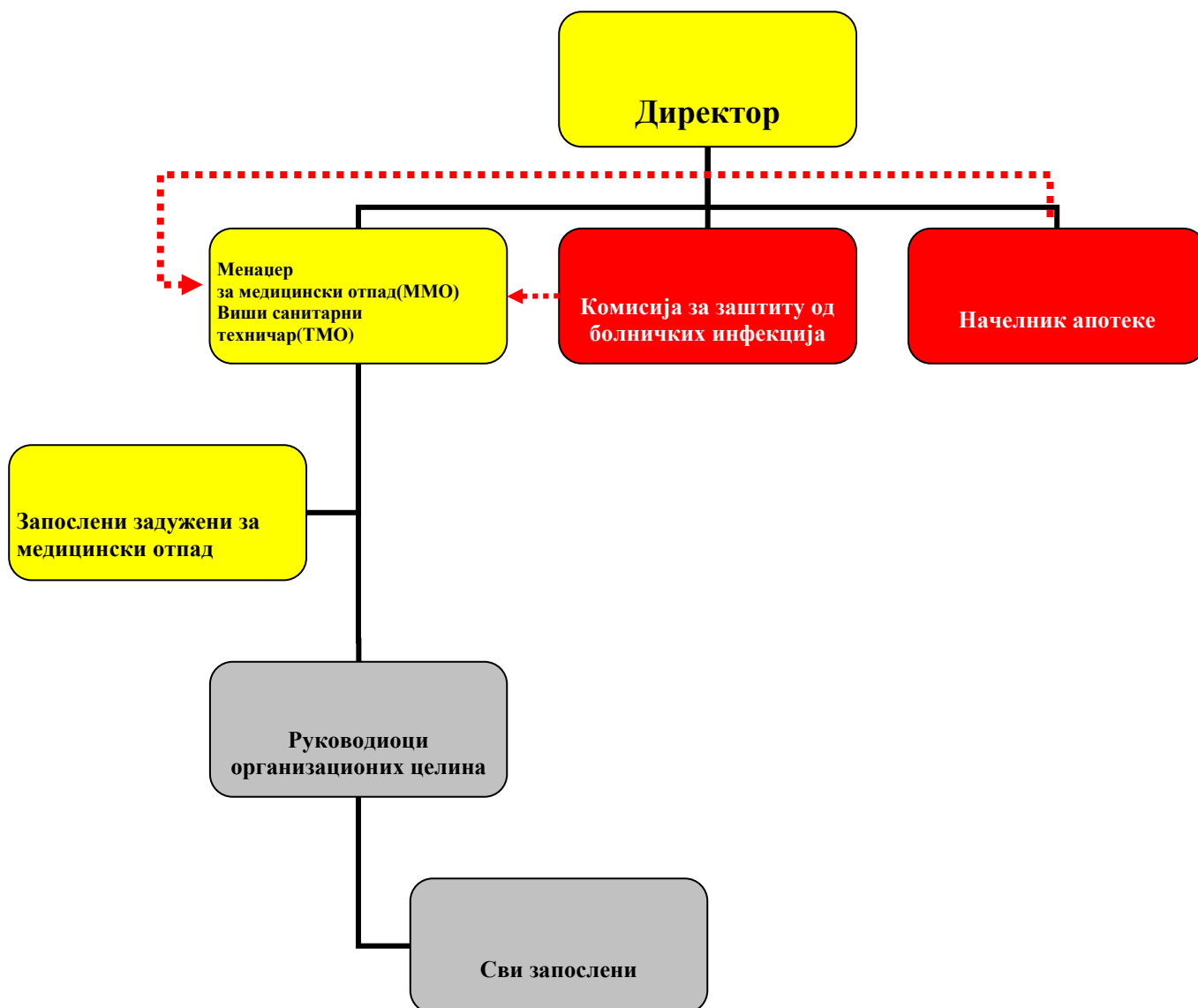
Спроведене ревизије Плана:

Верзија	Датум	Име одговорног лица
<i>Верзија 1</i>	<i>15.03.2012.</i>	<i>Проф.др Зоран Ракочевић</i>
<i>Верзија 2</i>	<i>04.09.2015.</i>	<i>Проф.др Радан Џодић</i>
<i>Верзија 3</i>	<i>27.01.2023.</i>	<i>Доц.др Милан Жегарац</i>

Садржај

Процедура ревизије.....	2
План управљања отпадом у ИОРС.....	4
Изјава о управљању медицинским отпадом.....	5
Увод.....	6
Дужности и обавезе.....	7
Дефиниције и врсте медицинског отпада.....	10
Врсте отпада у службама ИОРС.....	13
Количине отпада у ИОРС.....	14
Смањење настајања медицинског отпада.....	16
Раздвајање медицинског отпада.....	17
Обележавање отпада.....	22
Транспорт медицинског отпада унутар ИОРС.....	23
Одлагање медицинског отпада.....	24
Транспорт ван установе и коначно збрињавање опасног медицинског отпада.....	25
Процена трошкова управљања опасним медицинским отпадом.....	26
Документација и чување записа.....	28
Обука запослених.....	29
Безбедност и заштита на раду.....	30
Мере за заштиту и превенцију пожара.....	31
Заштита животне средине.....	33
Контрола болничких инфекција.....	34
Процедуре за хитне случајеве.....	35
Мониторинг имплементације Плана.....	39

План управљања отпадом у Институту

Слика 1.

Легенда

- Специфичне дужности и обавезе у погледу управљања медицинским отпадом
- Опште дужности и обавезе у погледу управљања медицинским отпадом
- Стручни савети за управљање медицинским отпадом

Изјава о управљању медицинским отпадом

Институт за онкологију и радиологију Србије (у даљем тексту: ИОРС) има одговорност да ограничи количину отпада коју производи кроз своје активности, у оној мери у којој је то неопходно и економски изводљиво. Овај циљ ће се постићи пажљивим разматрањем утицаја који ће свака набавка или донација имати на одлагање отпада.

У случајевима у којима је производња отпада неизбежна, наша политика је да обезбедимо безбедно разврставање, руковање и одлагање отпада и да сва лица која таквим отпадом рукују то чине пажљиво, како би избегла ризик од повреда или штетних последица, како по њих саме, тако и по друге људе, укључујући општу јавност.

У нашим напорима руководимо се нашим Планом за управљање отпадом и уверењем да је управљање отпадом одговорност сваке појединачне особе односно запосленог у нашој установи.

Посвећени смо заштити здравља људи и очувању животне средине.

Ценимо

Наши циљеви

Закон:

Примена закона и прописа који су на снази у области управљања отпадом.

Стално унапређење:

Укључивање управљања отпадом у општу процену рада, што ће омогућити стално унапређење.

Стручност:

Обезбедити обуку, помоћ и надзор за запослене како би се осигурало да сви поседују потребна знања и вештине неопходне за безбедно управљање отпадом у оквиру ИОРС.

Одговорност и учешће запослених:

Захтевати учешће сваког запосленог у активностима управљања отпадом, истовремено обезбеђујући да коначна одговорност за примену мера за управљање отпадом буде у рукама Управе.

Датум: 27.01.2023.

В.Д. Директор ИОРС

Доц.др Милан Жегарац

Увод

Овај План управљања отпадом дефинише политику и процедуре за управљање отпадом у Институту за онкологију и радиологију Србије (ИОРС).

План поставља циљеве и одређује активности које треба да обезбеде побољшање у свим аспектима управљања отпадом, укључујући настајање, раздвајање, паковање, обележавање, транспорт, привремено одлагање и одношење свих врста опасног медицинског отпада.

ИОРС је опредељен да поступа са медицинским отпадом у складу са националним прописима и међународно усвојеном праксом. План је потребно евалуирати и евентуално ревидирати сваке друге године у циљу праћења промена.

План су дужни да поштују и спроводе сви запослени у ИОРС.

Општи циљ плана је да обезбеди здравствено безбедно и еколошки прихватљиво управљање медицинским отпадом, ради заштите корисника здравствених услуга, запослених у ИОРС, запослених у комуналним организацијама као и заштите животне средине. Поред тога, циљ плана је и да се процене трошкови успостављеног система управљања отпадом.

Специфични циљеви су:

- Развијање свести и обука запослених за правилно управљање медицинским отпадом
- Организовање раздвајања опасног медицинског отпада од других врста отпада
- Организовање прописног сакупљања, транспорта и привременог одлагања опасног медицинског отпада
- Организовање преузимања и адекватног збрињавања свих врста опасног медицинског отпада.

Управљање опасним медицинским отпадом се заснива на десет кључних корака:

- 1 КОРАК – СМАЊЕЊЕ НАСТАЈАЊА
- 2 КОРАК – РАЗДВАЈАЊЕ ОТПАДА
- 3 КОРАК – КОРИШЋЕЊЕ ОДГОВАРАЈУЋИХ КЕСА И КОНТЕЈНЕРА
- 4 КОРАК – ПОСТАВЉАЊЕ КЕСА И КОНТЕЈНЕРА НА ОДГОВАРАЈУЋА МЕСТА
- 5 КОРАК – ПОШТОВАЊЕ ПЛАНА РАСПОРЕДА МЕСТА ЗА САКУПЉАЊЕ И ПУТЕВА ТРАНСПОРТА ОТПАДА
- 6 КОРАК – ЕВИДЕНТИРАЊЕ ОТПАДА
- 7 КОРАК – САКУПЉАЊЕ ОТПАДА
- 8 КОРАК – КОРИШЋЕЊЕ ЦЕНТРАЛНОГ ОДЛАГАЛИШТА
- 9 КОРАК – ТРЕТМАН ИНФЕКТИВНОГ МЕДИЦИНСКОГ ОТПАДА
- 10 КОРАК – КОНАЧНА ЕЛИМИНАЦИЈА ОТПАДА.

Дужности и обавезе

Директор ИОРС

Обезбеђује да се промовише управљање отпадом, на позитиван начин, уз сталну посвећеност унапређењу начина рада. Обезбеђује повремену ревизију и континуирано унапређење у управљању отпадом у оквиру установе, како би се осигурала примена високих стандарда рада.

Директор сноси општу одговорност за управљање отпадом и за испуњавање свих дужности које налажу закони и прописи на снази.

Директор ИОРС је одговоран за следеће задатке:

- Обезбеђује услове да се медицинским отпадом управља у складу са прописима
- Усвајање Плана управљања отпадом у ИОРС
- Именовање лица одговорних за управљање медицинским отпадом
- Именовање особа одговорних за управљање медицинским отпадом за сваку клинику/службу/самостално одељење и формирање Тима за управљање медицинским отпадом
- Усмеравање довољних финансијских и људских ресурса за ефикасно функционисање Плана управљања отпадом
- Обезбеђење адекватне обуке за запослене у управљању отпадом, како би се омогућило да се овај План имплементира на свим нивоима
- Проверу да је мониторинг саставни део Плана
- Стално унапређивање Плана управљања отпадом.

Комисија за заштиту од болничких инфекција

Пружа директору све неопходне савете у вези са питањима која се тичу контроле и превенције болничких инфекција (БИ).

Комисија за заштиту од болничких инфекција:

- Спроводи надзор над применом важећих процедура за превенцију и контролу БИ у ИОРС.
- Све време је у вези са менаџером за медицински отпад (ММО) о свим питањима која се односе на превенцију и контролу БИ и пружа савете и помоћ када је то потребно.

Менаџер за медицински отпад

Подноси извештаје директору ИОРС о свим питањима која се тичу управљања отпадом.

Менаџер за медицински отпад је одговоран за следеће задатке:

- Координацију и надзор над применом Плана управљања медицинским отпадом
- Праћење и евалуацију спровођења Плана управљања медицинским отпадом и израду предлога за унапређење
- Израду Плана обуке запослених у вези са обавезама и одговорношћу за раздвајање, обележавање, евиденцију и привремено одлагање отпада
- Развијање и координацију програма обуке који се односе на опасне материје, политику управљања отпадом, поступке и прописе

- Планирање и набавку ресурса у сарадњи са одговарајућим службама ИОРС
- Праћење података о могућој појави болничких инфекција изазваних неправилним управљањем медицинским отпадом и учешће у надзору и превенцији болничких инфекција
- Израду извештаја о актуелној ситуацији у вези са управљањем отпадом укључујући и предлоге за побољшање
- Праћење инцидената и догађаја везаних за опасни медицински отпад и израда годишњих извештаја
- Сарадњу са директором ИОРС, главном медицинском сестром/техничарем ИОРС, Комисијом за заштиту од болничких инфекција, директорима одговарајућих клиника и служби и лицем за безбедност и здравље на раду
- Сарадњу са установама које ће бити задужене за преузимање и збрињавање свих врста опасног медицинског отпада
- Сарадњу са владиним и другим акредитованим агенцијама надлежним за добијање дозвола и сагласности у области одлагања медицинског отпада
- Члан је Комисије за заштиту од болничких инфекција.

Начелник Одељења апотеке

Одговоран за управљање апотеком и минимизацију фармацеутског отпада.

Начелник Одељења апотеке је одговоран за следеће задатке:

- Да буде у вези са одговорним сестрама организационих јединица, вишим санитарним техничарем и главном сестром/техничарем ИОРС, да даје савете у складу са прописима и стандардима по питању фармацеутског и хемијског отпада
- Координира сталну контролу поступака и начина одлагања фармацеутског отпада
- Осигура да је особље апотеке укључено у руковање и одлагање фармацеутског и хемијског отпада добило адекватну обуку.

Виши санитарни техничар (техничар за медицински отпад)

Одговоран је за свакодневно функционисање Плана за управљање отпадом.

Виши санитарни техничар је одговоран за следеће задатке:

- Вршење надзора над поступањем са медицинским отпадом у ИОРС и примену Плана за управљање медицинским отпадом
- Координацију и контролу на дневној бази: раздвајање, скупљање, привремено одлагање, унутрашњи и спољашњи транспорт као и преузимање медицинског отпада
- Праћење инцидената који се односе на управљање медицинским отпадом
- Едукацију особља ИОРС за поступак са медицинским отпадом.

Руководиоци организационих јединица

Одговорни су за спровођење свих активности из Плана управљања отпадом у својој организационој јединици.

Руководиоци организационих јединица одговорни су за следеће задатке:

- Планирање и надгледање свих радних активности, како би осигурали да оне испуњавају услове задате овим Планом
- Да упознају све запослене са Планом управљања отпадом и њиховим одговорностима

Главна сестра/техничар ИОРС

Одговорна за управљање отпадом у оквиру својих надлежности.

Главна сестра/техничар ИОРС је одговорна за следеће задатке:

- Сарадњу са ММО по питању управљања отпадом
- Спровођење континуиране обуке медицинских сестара и техничара о поступању са медицинским отпадом
- Координацију активности главних сестара/техничара из домена управљања отпадом

Директор Службе за техничке и друге сличне послове

Директор Службе за техничке и друге сличне послове је одговоран за следеће задатке:

- Да особље Службе за техничке послове буде обучено о принципима и активностима за управљање медицинским отпадом
- Да се, у сарадњи са ММО, обезбеде технички услови за адекватно сакупљање, транспорт и привремено складиштење опасног медицинског отпада.

Главне сестре организационих јединица

Главне сестре организационих јединица су одговорне за следеће задатке:

- Раздвајање, обележавање, евиденцију и привремено одлагање отпада створеног у њиховим организационим јединицама
- Обуку својих запослених за све аспекте управљања отпадом
- Обезбеђење адекватних услова за управљање медицинским отпадом у организационој јединици (расположивост потрошног материјала, специјализованих канти и др.)
- Пријаву инцидената и удеса у вези са опасним медицинским отпадом вишем санитарном техничару
- Праћење коришћења опреме за управљање отпадом као и ЛЗО
- Сарадња са вишим санитарним техничарем ради контроле раздвајања отпада

Дужности запослених

Сви запослени имају дужност усмеравања пажње како би се обезбедило да отпад не угрози здравље људи и/или животну средину.

Сви запослени ће:

- Придржавати се свих упутстава за правилно управљање медицинским отпадом наведених у овом Плану
- Употребљавати и одржавати, у складу са упутствима и обуком, сву личну заштитну опрему (ЛЗО)
- Упознати се са свим безбедним начинима рада и процедурама за хитне случајеве
- Извршавати само оне послове за које су обучени и стручни
- Пријавити све удесе, повреде и инциденте на прописан начин
- Скренути пажњу руководиоцу организационе јединице на проблеме који се односе на управљање отпадом или безбедност, чим се такви проблеми појаве.

Дефиниције и врсте медицинског отпада

Под медицинским отпадом подразумева се сав отпад настао у здравственим установама, без обзира на његов састав, особине и порекло. То је хетерогена мешавина класичног смећа, инфективног, патолошког и лабораторијског отпада, органског материјала, амбалаже, лекова и другог хемијског отпада.

За успешно решавање проблема управљања медицинским отпадом у онколошкој здравственој установи посебно су значајни инфективни, хемијски и цитостатски отпад, јер њихове карактеристике и количине одређују и начин поступања са медицинским отпадом.

Класификација медицинског отпада у Европској унији одређена је *Европским каталогом отпада* (ЕУ Директива 2000/532/ЕЦ) који је преузет и у наше прописе, на следећи начин:

Табела 1. Класификација медицинског отпада према *Европском каталогу отпада*

18	Отпад од здравствене заштите људи и животиња и/или са тим повезаног истраживања (изузев отпада из кухиња и ресторана који не долази од непосредне здравствене заштите)
18 01	Отпад из породилишта, дијагностике, третмана или превенције болести људи
18 01 01	Оштри инструменти (изузев 18 01 03)
18 01 02	Делови тела и органи, укључујући и кесе с крвљу и крвне продукте (изузев 18 01 03)
18 01 03*	Отпади чије сакупљање и одлагање подлеже посебним захтевима због спречавања инфекције
18 01 04	Отпади чије сакупљање и одлагање не подлеже посебним захтевима због спречавања инфекције (нпр. завоји, гипсеви, постељина, одећа за једнократну употребу и пелене)
18 01 05	Одбачене хемикалије и лекови
18 01 06*	Хемикалије које се састоје од или садрже опасне супстанце
18 01 07	Хемикалије другачије од оних наведених у 18 01 06
18 01 08*	Цитотоксични и цитостатични лекови
18 01 09	Лекови другачији од наведених у 18 01 08
18 01 10*	Отпадни амалгам из стоматологије
18 02	Отпади од истраживања, дијагностике, третмана или превенције болести животиња
18 02 01	Оштри инструменти (изузев 18 02 02)
18 02 02*	Отпади чије сакупљање и одлагање подлеже посебним захтевима због спречавања инфекције
18 02 03	Отпади чије сакупљање и одлагање не подлеже посебним захтевима због спречавања инфекције
18 02 05*	Хемикалије које се састоје од или садрже опасне супстанце
18 02 06	Хемикалије другачије од оних наведених у 18 02 05
18 02 07*	Цитотоксични и цитостатични лекови
18 02 08	Лекови другачије од оних наведених у 18 02 07

Отпад из здравствене заштите се може класификовати у осам главних категорија:

1. Комунални (општи) отпад
2. Комерцијални отпад-папир и други канцеларијски отпад који се може рециклирати
3. Патоанатомски отпад
4. Инфективни и потенцијално инфективни отпад
5. Цитотоксични и цитостатички отпад
6. Фармацеутски отпад
7. Хемијски отпад
8. Радиоактивни отпад

1. Комунални отпад укључује: отпад кућног типа, амбалажу, отпадне воде из перионица и друге отпадне материје које због својих карактеристика не представљају опасност по људско здравље или животну средину.

2. Комерцијални отпад укључује папир и друге врсте отпада које се могу рециклирати. Не представљају опасност по људско здравље или животну средину.

3. Патоанатомски отпад укључује ткива, органе и делове тела.

4. Инфективни отпад представља отпад који због патогености и броја микроорганизама представља ризик по здравље људи. Ова категорија укључује културе и инфективне агенсе који потичу из лабораторијског рада, отпад из хируршких сала и аутопсија пацијената са инфективним болестима, отпад од пацијената заражених инфективним агенсима или оболелих од инфективних болести. То подразумева:

- крв, крвни деривати и продукти крви
- лабораторијско посуђе и прибор за једнократну употребу који су били у контакту са инфективним или потенцијално инфективним материјалом
- отпад са хирургије, као и из службе патологије
- отпад из просторија за изолацију и карантина
- људска ткива, екскрети и органи који садрже патогене микроорганизме
- отпад који настаје при трансфузији крви
- ткива, органи и лабораторијске животиње коришћени за експерименте са патогеним микроорганизмима.

Посебан опрез неопходан је при руковању са потенцијално инфективним медицинским **оштрим инструментима који** укључују: игле, шприцеве, скалпеле, тестере, сечива, сломљено стакло и било који други прибор који може узроковати посекотине или убоде.

5. Цитотоксични и цитостатички отпад представља опасан фармацеутски отпад који обухвата:

- цитотоксичне и цитостатске лекове који су постали неупотребљиви
- отпад који настаје приликом коришћења, транспорта и припреме лекова са цитотоксичним или цитостатичким ефектом, укључујући **примарну амбалажу**
- сав прибор коришћен за припрему и примену цитотоксичних и цитостатских лекова.

6. Фармацеутски отпад је медицински отпад који обухвата лекове, медицинска средства, укључујући и њихову примарну амбалажу, који су постали неупотребљиви због истека рока трајања, проливања, расипања, припремљени а неупотребљени или се не могу више користити из других разлога.

7. Хемијски отпад обухвата одбачене чврсте, течне и гасовите хемикалије, на пример, од дијагностичког и експерименталног рада, чишћења, одржавања објеката и дезинфекције. Хемијски отпад може бити опасан или инертан.

Опасним хемијским отпадом се сматра отпад који је: токсичан, корозиван (киселине при рН < 2.0 и базе при рН > 12.0), запаљив, експлозиван, реактиван (реагује са водом и др.), цитотоксичан.

У опасан хемијски отпад спада и **отпад са високим садржајем тешких метала** као што су остаци поломљених термометара и манометара који садрже живу, одбачене батерије са кадмијумом и др.

Инертни хемијски отпад се састоји од хемикалија које немају напред описане карактеристике.

8. Радиоактивни отпад укључује чврсте материје, течности и гасовити отпад контаминиран радионуклидима који потичу од *ин витро* и *ин vivo* дијагностичких и терапеутских поступака.

Управљање радиоактивним отпадом није укључено у План управљања медицинским отпадом већ је предмет других процедура.

У здравственој установи настају и друге врсте отпада које су у приказане у Табели 2.

Табела 2. Остали неопасан и опасан отпад који настаје у здравственој установи

Врста отпада	Идентификациони код	Место настанка
Папир и картон	20 01 01	Сви
Стакло	20 01 02	Сви
Остала пластика	20 01 04	Сви
Остали метали	20 01 06	Сви
Дрво	20 01 07	Сви
Органски отпад из кухиње	20 01 08	Кухиња
Уља и масти	20 01 09	Кухиња
Текстил	20 01 11	Вешерај
Електронска опрема	20 01 24	Сви
Мешани комунални отпад	20 03 01	Сви
Стара возила, акумулатори, отпадне гуме, коришћена уља и мазива	20 03 05	Возни парк

Врсте отпада у службама ИОРС

У ИОРС постоји више организационих јединица са **360** болесничких кревета. Врсте отпада које настају у организационим јединицама су следеће:

1. Клиника за радиолошку онкологију и дијагностику:

- комунални отпад
- комерцијални отпад
- инфективни отпад
- хемијски отпад
- радиоактивни отпад
- цитотоксични отпад
- фармацеутски

2. Клиника за медикалну онкологију:

- комунални отпад
- комерцијални отпад
- инфективни отпад
- хемијски отпад
- цитотоксични отпад
- фармацеутски

3. Клиника за онколошку хирургију:

- комунални отпад
- комерцијални отпад
- инфективни отпад
- патоанатомски отпад
- цитотоксични отпад
- фармацеутски

4. Служба педијатријске онкологије:

- комунални отпад
- комерцијални отпад
- инфективни отпад
- цитотоксични отпад
- фармацеутски

5. Служба за научноистраживачку и образовну делатност:

- комунални отпад
- комерцијални отпад
- инфективни отпад
- хемијски отпад
- цитотоксични отпад
- радиоактивни отпад

6. Служба за патохистологију и цитологију

- комунални отпад
- патоанатомски отпад
- комерцијални отпад
- инфективни отпад
- хемијски отпад

7. Служба за организацију планирање евалуацију и медицинску информатику

- комунални отпад
- комерцијални отпад
- инфективни отпад

8. Одељење за специјалистичко консултативне прегледе:

- комунални отпад
- комерцијални отпад
- инфективни отпад

9. Одељење апотека:

- комунални отпад
- комерцијални отпад
- фармацеутски отпад
- цитотоксични отпад

10. Служба за правно економске послове:

- комунални отпад
- комерцијални отпад

Количине отпада у ИОРС и карактеризација отпада

У ИОРС се свакодневно генеришу значајне количине:

- инфективног отпада
- цитостатског отпада
- хемијског отпада
- патоанатомског отпада
- фармацеутског отпада

2014. године је по први пут опредељен и уређен наменски простор за привремено складиштење медицинског инфективног отпада, као и покренута и спроведена јавна набавка и склопљен уговор са овлашћеном фирмом за услуге сакупљања, транспорта и третмана медицинског инфективног отпада са потрошним материјалом.

2015. године је по први пут опредељен и уређен наменски простор за привремено складиштење опасног цитостатског, хемијског и фармацеутског отпада, као и покренута и спроведена јавна набавка и склопљен уговор са овлашћеном фирмом за услуге преузимања, транспорта и трајног збрињавања опасног цитостатског, хемијског и фармацеутског отпада са потрошним материјалом.

2015. године је за инфективни, цитостатски, хемијски и фармацеутски отпад спроведен поступак испитивања од стране акредитоване лабораторије у циљу карактеризације и класификације отпада и свака врста отпада сврстана је у одређену категорију и додељен је индексни број отпада према Каталогу отпада:

- Инфективни отпад:
 - Категорија отпада према Листи категорија отпада: Q16
 - Индексни број отпада према Каталогу отпада: 18 01 03*
- Цитостатски отпад:
 - Категорија отпада према Листи категорија отпада: Q3
 - Индексни број отпада према Каталогу отпада: 07 05 13*/18 01 08*
- Хемијски отпад

- Категорија отпада према Листи категорија отпада: Q16
- Индексни број отпада према Каталогу отпада: 16 05 07*/16 05 08*
- Фармацеутски отпад
 - Категорија отпада према Листи категорија отпада: Q3
 - Индексни број отпада према Каталогу отпада: 07 05 13*

2019. године је за патоанатомски отпад спроведен поступак испитивања од стране акредитоване лабораторије у циљу карактеризације и класификације отпада и додељен је индексни број отпада према Каталогу отпада:

- Патоанатомски отпад
 - Категорија отпада према Листи категорија отпада: Q16
 - Индексни број отпада према Каталогу отпада: 18 01 03*

Табела 3.1. Количине опасног отпада који настаје годишње у ИОРС

<i>Врста опасног отпада</i>	<i>Индексни број отпада</i>	<i>Место настанка</i>	<i>Количина отпада годишње</i>
1. Инфективни отпад	18 01 03*		18.000 кг
2. Цитостатски отпад	07 05 13*/18 01 08*	КМО, Педијатријска онкологија итд.	6.000 кг
3. Хемијски отпад	16 05 07*/16 05 08*	Патологија, лабораторије итд	7.000 кг
4. Фармацеутски отпад	07 05 13*	Апотека	8 кг
5. Патоанатомски отпад	18 01 03*	Патологија, хирургија итд.	1.300 кг
Опасан отпад укупно			32.308 кг/год

Смањење настајања медицинског отпада

Настајање отпада, посебно опасног медицинског отпада за који је потребан посебан поступак збрињавања, може се смањити на следећи начин:

1. Израдом детаљног плана управљања хемикалијама и лековима односно:
 - Ограничити залихе – наручивати чешће мање количине лекова и хемикалија
 - Куповати само од компанија које прихватају враћање лекова са истеклим роком трајања – то се може примењивати само на одређене врсте лекова јер се већина искористи пре истека рока употребе и неће остати у залихама
 - Искористити прво лекове са најстаријим датумом производње
 - Искористити комплетан садржај из сваке бочице и кутије
 - Месечно вршити проверу залиха и датума истека рока употребе хемикалија и лекова
 - Куповати само од компанија које прихватају враћање празне амбалаже од хемикалија
2. Где год је могуће користити инструменте и материјале који не садрже живу.
3. Код припреме стандарда или реагенаса који садрже опасне материје, припремати количине које ће се употребити у скоријем периоду како би се избегла производња отпасног отпадног материјала.
4. Где год је могуће, заменити токсичне хемикалије са мање токсичним хемикалијама у одређеним процедурама и процесима.
5. Избегавати контаминацију неопасног отпада опасним или биохазардним материјалима.
6. Размотрити могућност рециклаже отпадног материјала који се генерише у ИОРС и то:

Отпадни материјал	Шифра из ЕКО
Картон	20:01:01 или 15:01:01
Отпадни метал	20:01:40
Пластика	20:01:01 или 15:01:39
Папир	20:01:01 или 15:01:01
Фотохемикалије	09:01:XX

Раздвајање медицинског отпада

Пажљиво раздвајање, обележавање и одвојено сакупљање медицинског отпада на месту његовог настајања је додатно оптерећење за медицинско особље, али је оно основа за поуздано и сигурно управљање медицинским отпадом. Раздвајање може значајно смањити количину медицинског отпада која захтева специјализовани третман.

Да би одвојено сакупљање било могуће, медицинско особље на свим нивоима, а посебно медицинске сестре и техничари треба да буду обучени за раздвајање отпада који настаје.

На места за раздвајање медицинског отпада постављена су упутства за лица која су задужена за раздвајање, идентификацију и сакупљање отпада.

У свим службама постоји одговарајућа амбалажа за одлагање отпада:

- кесе у боји (боја зависи од врсте отпада),
- наменске кантице за оштре инструменте (боја зависи од врсте отпада),
- наменске канте и контејнери (боја зависи од врсте отпада),
- амбалажа за фармацеутски и хемијски отпад.

При разврставању медицинског отпада поштоваће се следећа основна правила:

- Разврставање је одговорност произвођача отпада (**принцип дужне одговорности**).
- Раздвајање отпада треба спроводити одмах по настајању отпада. На овај начин штите се здравље запослених и пацијената, повећава безбедност при руковању, смањују трошкови и промовише рециклажа.
- Разврставање би требало да се спроводи што је ближе месту настанка (**принцип близине**)
- Уколико приликом класификације постоје било какве сумње, отпад би требало сврстати у следећу категорију са вишим нивоом ризика (**принцип опреза**)
- Мешање **опасног и неопасног** отпада није дозвољено

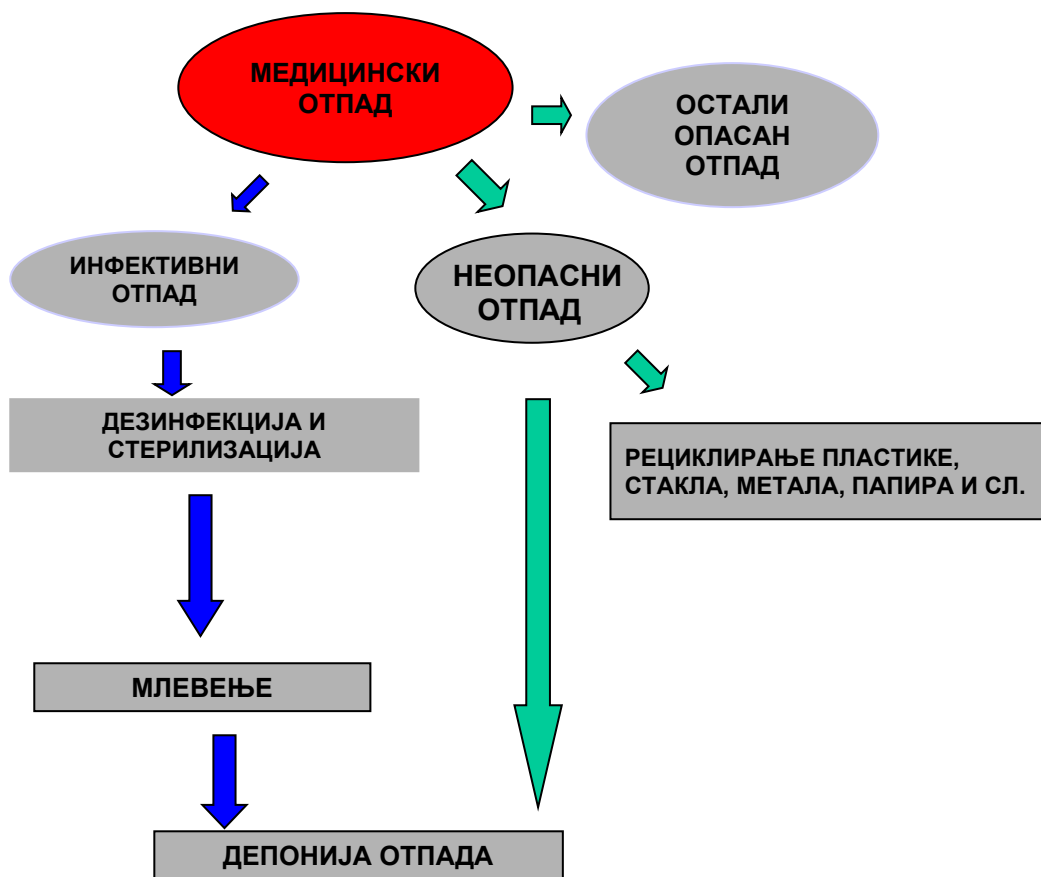
У Табели 4. дат је преглед разврставања отпада према врсти у одговарајућу амбалажу.

Табела 4. Разврставање медицинског отпада у одговарајућу амбалажу

Врста отпада	Примери	Контејнер	Пут за третман/одлагање
Комунални отпад	Општи отпад, храна и неконтаминирана амбалажа итд	 Црна кеса	Комунална депонија
Инфективни и потенцијално инфективни отпад	Газе, завоји контаминирани крвљу и телесним течностима, шприцеви (без игала), крв за лабораторијске тестове итд	 Жута кеса одобрена од стране УН	Стерилизација воденом паром (аутоклав итд), механичко уситњавање и одлагање на комуналну депонију
Отпад од оштрих предмета	Предмети или материјали који могу да убоду или посеку, као што су игле, скапели итд.	 Жути контејнер одобрен од стране УН	Стерилизација воденом паром (аутоклав итд), механичко уситњавање и одлагање на комуналну депонију
Цитотоксични отпад	Цитотоксични и цитостатички лекови и контаминирани материјали (унутрашња амбалажа и уређаји који се користе за њихову примену итд.)	 Љубичасти контејнер или кеса одобрени од стране УН	Безбедно дуготрајно складиштење и коначно одлагање спаљивањем
Фармацеутски отпад	Фармацеутски производи/лекови и контаминирани материјали (унутрашња амбалажа и уређаји који се користе за њихову примену итд.)	 Црвени контејнер или кеса одобрени од стране УН	Безбедно дуготрајно складиштење и коначно одлагање спаљивањем или физичко-хемијским третманом
Хемијски отпад	Опасне хемикалије као што су киселине, базе, растварачи, фотохемикалије, реагенси итд.	 Црвени контејнер или кеса одобрени од стране УН	Безбедно дуготрајно складиштење и коначно одлагање спаљивањем или физичко-хемијским третманом
Патоанатомски отпад	Препознатљива ткива, органи, делови тела, кесе са крвљу за трансфузију итд.	 Смеђи контејнер или кеса	Чување у фрижидеру након чега следи кремација или сахрањивање
Отпад који садржи тешке метале	Батерије или отпад који садржи живу, као што су термометри, манометри и амалгам за пломбе	 Црвени контејнер или кеса одобрени од стране УН	Безбедно складиштење и рециклажа и/или физичко-хемијски третман

На Слици 2. дат је схематски приказ раздвајања и поступања са појединим врстама медицинског отпада на месту настанка.

Слика 2. Шема раздвајања и поступања са медицинским отпадом

1. Инфективни отпад

Инфективни отпад се одлаже у **жуте пластичне кесе** и у **жуте кантице за оштре предмете**.

а) У **жуте пластичне кесе** за инфективни отпад које су постављене у жуте пластичне канте, одлажу се завојни материјали (газе, компресе), инфузиони и трансфузиони системи (без боца), тупфери, рукавице, маске, капе, каљаче, дренажи, катетери, епрувете са остацима крви, шприцеви (без игала), испражњене урин кесе, стоме, дрвене шпатуле и штапићи за брис, употребљени прибор за санирање изливања.

Места где се постављају жуте канте за кесе за сакупљање инфективног отпада су ординације, операционе сале, превијалишта, лабораторије, собе за полуинтензивну и интензивну негу и собе за интервенције и сл.

КЕСЕ ЗА САКУПЉАЊЕ ИНФЕКТИВНОГ ОТПАДА СЕ НЕ ПОСТАВЉАЈУ У БОЛЕСНИЧКИМ СОБАМА НИТИ У ХОДНИЦИМА ГДЕ СЕ КРЕЋУ ПАЦИЈЕНТИ!

Када се жуте кесе **напуне до 3/4 запремине**, ваде се из канте, везују се тако да се не могу отворити у току транспорта и обележавају попуњеном налепницом.

Затворене жуте кесе се никада поново не отварају!

Уколико дође до оштећења кесе, она се ставља у другу жуту кесу и обележава се новом налепницом за инфективни отпад.

На затворене кесе лепи се **налепница** са ознаком за инфективни отпад и подацима о месту настанка и врсти сакупљеног отпада.

По затварању и обележавању кесе се стављају у наменски пластични контејнер и специјалним колицима транспортују до привременог складишта у дворишту ИОРС.

Спремачицама, односно особљу које ове кесе односи, треба нагласити да са жутим кесама треба руковати уз више пажње и да их треба држати одвојено од осталог отпада.

б) У жуте кантице за оштре предмете одлажу се употребљене игле, употребљене ампуле, мандрен од брауниле, скалпели, други оштри предмети, употребљени прибор за санирање изливања.

Места где се постављају жуте кантице за оштре предмете су ординације, операционе сале, превијалишта, собе за интензивну негу и собе за интервенције и сл. као и на колица која се користе за превијање и поделу терапије по болесничким собама.

КАНТИЦЕ СЕ НЕ ПОСТАВЉАЈУ У БОЛЕСНИЧКИМ СОБАМА!

Игле се одлажу тако што се игла од шприца одваја потезањем шприца уназад, када је игла већ у отвору кантице, водећи рачуна да се игла не додирује руком. Уколико иглу није могуће уклонити, цео шприц треба одложити у кантицу за оштре предмете.

Кантице се пуне до $2/3$ запремине, али се обавезно привремено затварају између две употребе.

Када се **напуне до $2/3$ запремине**, кантице се затварају, обележавају, а затим стављају заједно са другим инфективним отпадом у жути велики пластични контејнер за транспорт до привременог складишта у дворишту ИОРС.

Кантица може стајати најдуже 72 сата на месту раздвајања отпада а након тога, без обзира да ли је напуњена до $2/3$ запремине, мора се херметички затворити окретањем поклопца и обележити попуњеном налепницом!

Након извршеног затварања кантице за одлагање оштрих предмета, иста се одлаже у жути велики пластични контејнер за транспорт до привременог складишта у дворишту ИОРС.

3. Фармацеутски отпад

Сакупља се амбалажу **црвене боје** (кесе, кантице за оштре предмете и др.) и адекватно обележава.

Лекови са истеклим роком трајања враћају се у апотеку.

4. Цитотоксични отпад

Цитотоксични отпад се одлаже у **љубичасте пластичне кесе** и у **љубичасте кантице за оштре предмете**.

а) У љубичасте пластичне кесе које су постављене у љубичасте пластичне канте, одлажу се завојни материјали (газе, компресе), инфузиони и трансфузиони системи (без боца), тупфери, рукавице, маске, капе, каљаче, шприцеви (без игала), употребљени прибор за санирање изливања.

Када се љубичасте кесе **напуне до 3/4 запремине**, ваде се из канте, везују се тако да се не могу отворити у току транспорта и обележавају попуњеном налепницом.

Затворене љубичасте кесе се никада поново не отварају!

Уколико дође до оштећења кесе, она се ставља у другу љубичасту кесу и обележава се новом налепницом за цитотоксични отпад.

На затворене кесе лепи се **налепница** са ознаком за цитотоксични отпад и подацима о месту настанка и врсти сакупљеног отпада.

По затварању и обележавању кесе се стављају у наменски пластични контејнер и специјалним колицима транспортују до привременог складишта у дворишту ИОРС.

б) У љубичасте кантице за оштре предмете одлажу се употребљене игле, употребљене ампуле, други оштри предмети, употребљени прибор за санирање изливања.

ЉУБИЧАСТЕ КАНТИЦЕ СЕ НЕ ПОСТАВЉАЈУ У БОЛЕСНИЧКИМ СОБАМА!

Игле се одлажу тако што се игла од шприца одваја потезањем шприца уназад, када је игла већ у отвору кантице, водећи рачуна да се игла не додирује руком. Уколико иглу није могуће уклонити, цео шприц треба одложити у кантицу за оштре предмете.

Кантице се пуне до 2/3 запремине, али се обавезно привремено затварају између две употребе.

Када се **напуне до 2/3 запремине**, кантице се херметички затварају окретањем поклопца, обележавају попуњеном налепницом, а затим стављају заједно са другим цитотоксичним отпадом у љубичасту велику пластичну контејнер за транспорт до привременог складишта у дворишту ИОРС.

5. Хемијски отпад

Хемијски отпад треба да се пакује у доставну амбалажу или амбалажу која је посебно прилагођена врсти хемикалије и начину одлагања и адекватно обележава.

Хемијски отпад из различитих извора не треба да се меша.

Оштре предмете одложити у црвене кантице за оштре предмете.

Чврст хемијски отпад одложити у црвене кесе за одлагање опасног хемијског отпада.

Течни хемијски отпад одложити у наменске канистере.

Црвена кантица се пуни до 2/3 запремине и обавезно се привремено затвара између две употребе.

Црвена кеса се пуни до 3/4 запремине и када се напуни вади се из канте, везује се тако да се не може отворити у току транспорта и обележава попуњеном налепницом за опасни хемијски отпад.

Напуњене црвене канистере затворити и обележити попуњеном налепницом за опасни хемијски отпад.

Након извршеног затварања и обележавања кантица за одлагање оштрих предмета, кеса и канистера, исти се одлажу у црвени велики пластични контејнер за транспорт до привременог складишта у дворишту ИОРС.

6. Отпад који садржи велики проценат тешких метала (кадмијум или жива) треба да се сакупља посебно.

7. Патоанатомски отпад се сакупља и одлаже према Правилнику ("Сл. гласник РС", бр. 9/99 и 10/99).

8. Комунални отпад се одлаже у црне кесе.

9. Комерцијални отпад се прикупља одвојено од комуналног у договору са одговарајућим организацијама које врше његов транспорт (нпр. папир сервис).

Карактеристике амбалаже

- **Кесе за опасни медицински отпад** морају бити произведене у складу са чланом 6. Правилника о управљању медицинским отпадом ("Сл. гласник РС", бр. 48/2019) односно произведене од материјала отпорног на физичке, хемијске, биолошке и др. особине отпада пакованог у њима тако да се при руковању на начин прописан законом којим се уређује управљање отпадом, спречава угрожавање здравља људи и животне средине.
Користе се кесе жуте, црвене и љубичасте боје, у зависности од врсте отпада.
- **Кантице за оштре предмете** морају бити произведене у складу са чланом 6. Правилника о управљању медицинским отпадом ("Сл. гласник РС", бр. 48/2019) односно произведене од материјала отпорног на физичке, хемијске, биолошке и др. особине отпада пакованог у њима тако да се при руковању на начин прописан законом којим се уређује управљање отпадом, спречава њихово оштећење и угрожавање здравља људи и животне средине, да не пропуштају течност, да су непробојне за игле, са ознаком биохазард, на поклопцу одговарајући отвор за убацивање оштрих предмета, као и облик за скидање и одвртање игала, на поклопцу механизам за привремено закључавање и трајно закључавање чиме се спречава нежељено отварање и просипање садржаја.
Користе се кантице жуте, црвене и љубичасте боје, у зависности од врсте отпада.
- **Контејнери за сакупљање (транспорт) отпада** су за виšekратну употребу, различите запремине од пластичног материјала који омогућавају адекватно прање и дезинфекцију. Контејнери не смеју имати оштре ивице како не би дошло до оштећења амбалаже (кеса за отпад) које се у њима транспортују, као и до повреде запослених. Контејнери треба да се закључавају.

Обележавање отпада

Сав спаковани медицински отпад (који не обухвата комунални отпад) мора да буде јасно обележен, правилно одабраном ознаком на којој је приказан:

- симбол за означавање отпада (према врсти опасног медицинског отпада)
- датум настанка отпада
- индексни број и назив врсте отпада према Каталогу отпада
- место настанка отпада (назив организационе јединице)
- количина отпада
- име лица које попуњава налепнице (налепнице су димензија 50мм x 75 мм).

Кесе (жуте) са инфективним отпадом морају бити означене међународним симболом који обележава биохазардни отпад.

Слика 3. Међународни знак за инфективни отпад

Одговорност је произвођача отпада да се постара да су кесе, кантице за оштре предмете и друга амбалажа правилно обележени пре сакупљања.

Хигијеничари/помоћно особље одговорни су за сакупљање и транспорт разврстаног и обележеног отпада кроз установу привременог складишта у дворишту ИОРС.

Транспорт медицинског отпада унутар ИОРС

Особље задужено за одржавање чистоће је одговорно за транспорт контејнера/кеса са отпадом од места настанка и раздвајања отпада до места привременог одлагања у склопу одељења, као и до привременог складишта са дворишне стране зграде.

Места привременог одлагања на одељењима као и распоред прикупљања и транспорта отпада за сваку организациону јединицу дефинисани су процедурама за управљање медицинским отпадом у ИОРС.

Транспорт сакупљеног инфективног отпада врши се **обавезно једном у смени** и то на крају смене. Ако су кесе или кантице за инфективни отпад испуњене до 3/4 пре уобичајеног термина за сакупљање отпада, треба их затворити и позвати особље за одржавање хигијене.

Прописно затворене и обележене кесе и кантице за оштре предмете стављају се у контејнере за транспорт и одвозе до привременог складишта са дворишне стране зграде.

Уколико се за транспорт не користе контејнери са точковима, контејнери се постављају на **специјална колица** и фиксирају да не би исклизнули током транспорта.

Контејнери за транспорт морају бити:

- лаки за утовар и истовар;
- лаки за чишћење и дезинфекцију
- без оштрих ивица, са глатким, непропусним и непромочивим површинама

Путеви за сакупљање и транспорт отпада су унапред планирани, јасно назначени и одвојени од простора у којем се одвијају уобичајене здравствене активности (пацијенти, стерилни материјали и др.).

Време транспорта је тачно прецизирано, тако да не долази до преклапања са транспортом намирница.

Све налепнице на кесама и другој амбалажи треба да остану неоштећене после транспорта.

РАСПОРЕД КОРИШЋЕЊА ЛИФТА 1**ПОНЕДЕЉАК - ПЕТАК**

7 ¹⁵	ЧИСТ ВЕШ
7 ³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-НЕСТЕРИЛАН
8	ДОРУЧАК
9	ПРЉАВ ВЕШ – НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
9 ³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-СТЕРИЛАН
9 ⁴⁵	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ- НЕСТЕРИЛАН
10	УЖИНА
10 ¹⁵	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД – НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
11	ПРЉАВ ВЕШ – НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
11 ¹⁵	ЧИСТ ВЕШ
12	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ- СТЕРИЛАН
12 ¹⁵	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ- НЕСТЕРИЛАН
12 ³⁰	РУЧАК
13	ПРЉАВ ВЕШ – НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
13 ³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-СТЕРИЛАН
14 ³⁰	ПРЉАВ ВЕШ – НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
15	УЖИНА
16 ¹⁵	ПРЉАВ ВЕШ - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
16 ³⁰	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД
16 ⁴⁵	ДЕЗИНФЕКЦИЈА ЛИФТА
17	ПРЉАВ ВЕШ - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
17 ⁴⁵	ВЕЧЕРА

СУБОТА

7 ¹⁵	ЧИСТ ВЕШ
8	ДОРУЧАК
9 ¹⁵	ПРЉАВ ВЕШ - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
10	УЖИНА
10 ¹⁵	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
11 ¹⁵	ЧИСТ ВЕШ
12 ³⁰	РУЧАК
15	УЖИНА
16 ³⁰	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
17 ⁴⁵	ВЕЧЕРА

НЕДЕЉА

8	ДОРУЧАК
10	УЖИНА
10 ¹⁵	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
12 ³⁰	РУЧАК
15	УЖИНА
16 ³⁰	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
17 ⁴⁵	ВЕЧЕРА

РАСПОРЕД КОРИШЋЕЊА ЛИФТА 2**ПОНЕДЕЉАК - ПЕТАК**

7³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-НЕСТЕРИЛАН
9³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-СТЕРИЛАН
9⁴⁵	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-НЕСТЕРИЛАН
12	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-СТЕРИЛАН
12¹⁵	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-НЕСТЕРИЛАН
13³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ- СТЕРИЛАН

РАСПОРЕД КОРИШЋЕЊА ЛИФТА 3**ПОНЕДЕЉАК - ПЕТАК**

7	ЧИСТ ВЕШ
7 ³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-НЕСТЕРИЛАН
8	ДОРУЧАК
9	ПРЉАВ ВЕШ - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
9 ³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-СТЕРИЛАН
9 ⁴⁵	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-НЕСТЕРИЛАН
10	УЖИНА
10 ¹⁵	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД – НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
11 ³⁰	ЧИСТ ВЕШ
12	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-СТЕРИЛАН
12 ¹⁵	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-НЕСТЕРИЛАН
12 ³⁰	РУЧАК
13 ³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-СТЕРИЛАН
15	УЖИНА
16	ПРЉАВ ВЕШ - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
16 ³⁰	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
17 ⁴⁵	ВЕЧЕРА
19	ПРЉАВ ВЕШ - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА

СУБОТА

7	ЧИСТ ВЕШ
8	ДОРУЧАК
9	ПРЉАВ ВЕШ - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
10	УЖИНА
10 ¹⁵	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
11	ЧИСТ ВЕШ
12 ³⁰	РУЧАК
15	УЖИНА
16 ³⁰	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
17 ⁴⁵	ВЕЧЕРА

НЕДЕЉА

8	ДОРУЧАК
10	УЖИНА
10 ¹⁵	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
12 ³⁰	РУЧАК
15	УЖИНА
16 ³⁰	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
17 ⁴⁵	ВЕЧЕРА

РАСПОРЕД КОРИШЋЕЊА ЛИФТА 4**ПОНЕДЕЉАК - ПЕТАК**

7	ЧИСТ ВЕШ
7 ³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-НЕСТЕРИЛАН
8	ДОРУЧАК
9	ПРЉАВ ВЕШ - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
9 ³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-СТЕРИЛАН
9 ⁴⁵	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-НЕСТЕРИЛАН
10	УЖИНА
10 ¹⁵	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД – НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
11 ³⁰	ЧИСТ ВЕШ
12	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-СТЕРИЛАН
12 ¹⁵	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-НЕСТЕРИЛАН
12 ³⁰	РУЧАК
13 ³⁰	МАТЕРИЈАЛ ЗА СТЕРИЛИЗАЦИЈУ-СТЕРИЛАН
15	УЖИНА
16 ³⁰	ПРЉАВ ВЕШ - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
16 ⁴⁵	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
17 ⁴⁵	ВЕЧЕРА

СУБОТОМ

7 ³⁰	ЧИСТ ВЕШ
8	ДОРУЧАК
9	ПРЉАВ ВЕШ - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
10	УЖИНА
10 ³⁰	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
11 ³⁰	ЧИСТ ВЕШ
12 ³⁰	РУЧАК
15	УЖИНА
16 ³⁰	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
17 ⁴⁵	ВЕЧЕРА

НЕДЕЉОМ

8	ДОРУЧАК
10	УЖИНА
10 ³⁰	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
12 ³⁰	РУЧАК
15	УЖИНА
16 ³⁰	МЕДИЦИНСКИ ОТПАД - НАКОН ТОГА ДЕЗИНФЕКЦИЈА
17 ⁴⁵	ВЕЧЕРА

Одлагање медицинског отпада

Места за привремено одлагање на одељењима

На одељењима су предвиђена места за привремено одлагање опасног медицинског отпада до транспорта у централног места складиштења. Ова места морају омогућити безбедно чување опасног отпада и морају бити означена.

Централно складиште

Централно складиште ИОРС је наменски објекат који се налази са задње стране зграде и служи за одлагање опасног отпада до одвожења на адекватно збрињавање од стране овлашћене фирме.

Комунални и неопасан медицински отпад одлажу се у контејнере ЈКП Градска чистоћа који се налазе у овом објекту.

Инфективни отпад, хемијски отпад, фармацеутски отпад и цитотоксични отпад се одлажу у посебне контејнере.

Патоанатомски отпад се до предаје овлашћеној установи складишти у привременој капели која се налази у подрумским просторијама ИОРС.

Привремена складишта налазе се у:

Табела 5.

Бр.	Место	Врста отпада
01	Наменски објекат са дворишне стране зграде (посебан део)	Инфективни отпад и оштри предмети
02	Апотека – магацин	Фармацеутски отпад
03	Наменски објекат са дворишне стране зграде (посебан део)	Цитотоксични отпад
04	Наменски објекат са дворишне стране зграде (посебан део)	Хемијски отпад
05	Привремена капела која се налази у подрумским просторијама ИОРС	Патоанатомски отпад

Сва складишта испуњавају захтеве важећих националних смерница, закључана су и обезбеђена у сваком тренутку.

Транспорт ван установе и коначно збрињавање опасног медицинског отпада

Транспорт опасног отпада спроводи се у складу са свим националним смерницама, као и са међународним споразумима тамо где је то применљиво.

Сав отпад који се произведе у ИОРС биће третиран и одложен у складу са свим важећим смерницама и законским прописима.

Следеће организације овлашћене су за транспорт, третман и/или одлагање отпада који потиче из ИОРС.

Табела 6.

Врста отпада	Организација	Одредиште
Комунални отпад	ЈКП” Градска чистоћа”	Комунална депонија
Патоанатомски отпад	ЈКП” Погребне услуге”	Гробље Орловача
Инфективни отпад и оштри предмети	Овлашћене организације	
Цитотоксични отпад	Овлашћене организације	
Фармацеутски отпад	Овлашћене организације	
Хемијски отпад	Овлашћене организације	

Трошкови управљања опасним медицинским отпадом

Средства за управљање опасним медицинским отпадом у ИОРС одређују се на годишњем нивоу од РФЗО.

Табела 7. Трошкови управљања опасним медицинским отпадом

СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ ЗА ЗБРИЊАВАЊЕ МЕДИЦИНСКОГ ОТПАДА	Јединица мере	План за 2023.г
Трошкови редовног одношења и третирања инфективног отпада (уговор са овлашћеном фирмом)	по кг	3.700.000,00
Трошкови редовног одношења и збрињавања хемијског отпада на основу уговора (уговор са овлашћеном фирмом)	по кг	1.250.000,00
Трошкови редовног одношења и збрињавања цитостатског отпада на основу уговора (уговор са овлашћеном фирмом)	по кг	1.800.000,00
Трошкови редовног одношења и збрињавања фармацеутског отпада на основу уговора (уговор са овлашћеном фирмом)	по кг	3.000,00
Трошкови редовног одношења и сахрањивања патоанатомског отпада	укупно годишње	260.000,00

Документација и чување записа

Евиденција и извештај о свом опасном медицинском отпаду који је произведен у ИОРС, преузет, третиран или рециклиран, чува се и шаље надлежном министарству, Институту за јавно здравље Србије и другим установама према потреби.

Након сваког одношења медицинског отпада, од овлашћене фирме се добија потврда о кретању опасног отпада а Агенцији за заштиту животне средине се електронским путем подноси извештај о врсти и количини предатог медицинског инфективног отпада.

За вођење евиденције, подношење извештаја о одношењу опасног отпада, израду периодичних извештаја и чување документације одговоран је ММО.

Обука запослених

Обука запослених је један од основних предуслова за успешну реализацију Плана управљања отпадом.

Циљеви обуке су:

- развој свести о здрављу и безбедности на радном месту,
- развој свести о потреби заштите животне средине
- упознавање свих запослених са мерама и активностима за управљање отпадом у ИОРС.

Посебне активности обуке треба да буду осмишљене за:

- директора и менаџмент ИОРС
- лекаре и особље одговорне за имплементацију прописа о управљању медицинским отпадом;
- медицинске сестре и здравствене техничаре;
- спремачице.

Како су активности неопходне на нивоу управе ИОРС, оних који производе отпад, као и оних који њиме рукују, обука сваке од ових категорија особља је једнако важна. Особље ИОРС треба да похађа формалне семинаре.

Сврха обуке је да смањи ризик од повређивања током руковања отпадом и да подстакне ефикасно управљање отпадом. Програми обуке треба да укључе:

- информације о свим аспектима управљања медицинским отпадом;
- информације о улози и одговорностима сваког члана особља у имплементацији Плана;
- техничка упутства релевантна за циљну групу о примени праксе управљања отпадом;
- законске захтеве и методе усаглашавања;
- коришћење захтеване личне заштитне опреме;
- стратегије минимизације отпада, раздвајање, означавање, третмана и одлагања.

Обука се мора перманентно спроводити за све новозапослене, као и у случају увођења нове опреме. Треба водити евиденцију о посећености обуке и на крају обуке извршити тестирање полазника.

Безбедност и заштита на раду

Професионалне повреде и оболевање због неправилног поступања са опасним медицинским отпадом могуће су путем контакта са зараженим предметима и опремом и изложеношћу штетним материјама.

Ризику и опасностима по здравље су највише изложени:

- запослени на чијим се радним местима генерише опасни медицински отпад
- запослени који рукују опасним медицинским отпадом (особље задужено за одржавање хигијене)

При поступању са опасним медицинским отпадом, неопходно је да запослени:

- буду обучени за правилно спровођење радних процедура (нпр. руковање оштрим предметима)
- буду обучени за правилно поступање са медицинским отпадом
- користе лична заштитна средства
- одређене ризичне процедуре спроводе у ламинарним коморама
- буду имунизовани против ХБВ.

Мере за заштиту и превенцију пожара

Директор ИОРС ће обезбедити да се примене све одговарајуће мере за спречавање пожара, као и да се успоставе процедуре за хитне случајеве. Запослени ће се упознати са мерама у случају пожара и другим хитним случајевима унутар ИОРС на почетку свог радног односа.

Упутство за поступање у случају пожара

У случају настанка пожара у ИОРС, неопходно је придржавати се следећег:

1. Након дојаве акцидентне ситуације, ако се установи да дојава није лажна, врши се узбуђивање запослених/пацијената.
2. Запослени који је приметио пожар, гласно узвикује **“ПОЖАР”**.
3. Активира ручни јављач пожара.
4. Позива ватрогасну јединицу на број **193** или портирницу ИОРС на број **154** и пријављује настали пожар.
5. Искључује електрично напајање преко главног прекидача у разводном ормару.
6. Одмах приступа гашењу пожара, ако је пожар почетни и након процене да нема непосредних опасности по његово здравље и да се тиме неће изложити додатним већим ризицима.
7. У зависности од тога шта гори, примењује:
 - Ручне ватрогасне апарате типа S (са прахом) или CO₂, за гашење пожара инсталација и ел. уређаја.
 - Воду из зидних хидраната, за гашење предмета и чврстих материјала уз претходно искључење струје. Употреба воде као средства за гашење се ограничава на оне просторије, где нема архивског материјала и медицинских апарата и уређаја.
8. Након процене који и колики ватрогасни апарат треба применити, гашењу пожара се приступа мирно и сабрано, али брзо. Обзиром на ограничену количину средстава за гашење, ватрогасни апарати се морају употребити одмах по избијању пожара.
9. Запослени/портир моментално забрањује коришћење лифта за евакуацију
10. Одредити носиоце евакуације и извршити припреме за евакуацију, односно обезбедити слободне и безбедне коридоре (правце) евакуације и отворене излазе за евакуацију, као и потребна средства за евакуацију.
11. Отпочети селективну или тоталну евакуацију људи и материјалних средстава по приоритетима без панике и најкраћим правцима евакуације.
12. По доласку ватрогасне јединице на место догађаја, референт заштите од пожара, запослени и целокупна Управа ИОРС, стављају се на располагање командиру ватрогасне јединице, који преузима даље руковођење акцијом гашења и спасавања.
13. Руководилац евакуације и носиоци евакуације су дужни да у припреми и при евакуацији предузму све мере на спречавању панике и очувању реда и дисциплине.
14. Евакуисани из зграде, привремено се смештају у слободан (безбедан) простор – зборно место. Зборно место је зелена површина преко пута зграде.

15. Након спроведене евакуације и окупљања запослених и пацијената на зборном месту, руководиоци евакуације и спасавања процењују ситуацију у оквиру које:
- проверавају јесу ли сви запослени и пацијенти напустили објекат
 - одређују радње које треба предузети на нужном санирању последица изненадног догађаја (гашење пожара и сл.)
 - одређују радње које треба предузети ради спровођења акције спасавања особа које су блокиране у деловима грађевине (коришћење опреме за извођење спасавања, одређивање распореда и редоследа спасавања и сл.)
 - отпуштају кућама преостале особе које не могу учествовати у даљим акцијама
16. Након окупљања, запослени и пацијенти морају:
- мирно сачекати даља наређења и упутства
 - не смеју стварати накнадну панику
 - не смеју се разилазити нити се самовољно понашати
 - не смеју се враћати у објекат док за то не добију одобрење руководиоца евакуације
17. На зборном месту се организује пружање прве помоћи повређенима, а теже повређени се упућују у медицинске установе

Заштита животне средине

ИОРС настоји да своје активности спроводи на такав начин да се избегне или на најмању могућу меру смање нежељена дејства на животну средину.

Запослени ће бити обавештени о свим аспектима и проблемима заштите животне средине који могу да утичу на рад.

Активности управљања медицинским отпадом у ИОРС усклађене су са основним смерницама датим у законској регулативи: Закона о управљању отпадом, Закона о заштити животне средине, Правилника о управљању медицинским отпадом, чиме се правно лице обавезује да ће поступати на начин који не угрожава животну средину.

Контрола болничких инфекција

У ИОРС, мере за спречавање и сузбијање болничких инфекција спроводе се у складу са Правилником за контролу болничких инфекција као и пратећим процедурама и упутствима.

Правилник за контролу болничких инфекција ИОРС утврђује епидемиолошке, санитарно-хигијенске и друге мере као и поступке за њихово спровођење, а у циљу спречавања појаве, раног откривања и сузбијања инфекција у Институту за онкологију и радиологију Србије.

Правилник обухвата:

1. Режим организације ИОРС и подела простора према ризику за настанак болничких инфекција
2. Режим за запослене ИОРС – одећа и обућа, здравствени прегледи, имунизација, превенција и поступак у случају акцидентата код запослених
3. Здравствене раднике у посети ИОРС
4. Режим пријема пацијената
5. Режим кретања цивила и нехоспитализованих пацијената
6. Одржавање хигијене у ИОРС
7. Дезинфекцију
8. Стерилизацију – инструмената, потрошног медицинског материјала и др.
9. Дезинсекцију и дератизацију
10. Режим кухиње
11. Поступак са вешом
12. Поступак за управљање отпадом

Мере за спречавање и сузбијање болничких инфекција спроводе се и у складу са следећим процедурама:

1. Процедура за спровођење хигијене руку
2. Процедура за редовно праћење и евалуацију правилног спровођења хигијене руку
3. Процедура за спровођење имунизације
4. Процедура преузимања, транспорта, чувања и раздуживања вакцина
5. Процедура дезинфекције
6. Процедура дезинсекције и дератизације
7. Процедура чишћења и дезинфекције привремене капеле
8. Процедура одржавања транспортног возила
9. Процедура стерилизације
10. Процедура санитарних прегледа
11. Процедура коришћења заштитних средстава и заштитне опреме
12. Процедура за изолацију пацијента
13. Процедура за управљање опасним медицинским отпадом
14. Процедура за одржавање хигијене простора
15. Процедура поступања са цитостатским отпадом у ИОРС
16. Процедура поступања са фармацеутским отпадом у ИОРС
17. Процедура поступања са хемијским отпадом у ИОРС
18. Процедура поступања са инфективним отпадом у ИОРС
19. Процедура поступања са патоанатомским отпадом у ИОРС
20. Процедура о употреби и одлагању оштрих предмета

21. Процедура раздвајања укрштања прљавог и чистог пута у лифту
22. Процедура у случају акцидентних ситуација
23. Процедура у случају повреде оштрим предметом
24. Процедура за бријање оперативног поља и хигијенског бријања и шишања
25. Процедура за руковање вешом

Процедуре за хитне случајеве

1. Изливање и просипање крви и телесних течности

У току руковања инфективним и потенцијално инфективним материјалом увек може доћи до просипања и контаминације околине и поред предузетих мера превенције. Особље мора бити обучено за поступање у таквим ситуацијама.

У случају просипања инфективног отпада неопходно је:

- Евакуисати просторију или подручје где се инцидент догодио
- Зауставити даље просипање и разношење инфективног отпада
- Обавестити вишег санитарног техничара/вишу медицинску сестру ОЕП
- Утврдити врсту отпада
- Посути дезинфекционо средство концентрично, почев од спољне границе ка центру, по просутом отпаду
- Након истека времена предвиђеног упутством произвођача, покупити просути отпад у жуту кесу за инфективни отпад или у контејнер за оштре инструменте
- У кесу ставити и прибор којим је извршено чишћење
- Извршити дезинфекцију контаминираних простора
- Деконтаминирати очи и кожу и дезинфиковати одговарајућим средствима
- Пружити медицинску помоћ уколико је потребно.

По завршеној санацији простора обавезно треба написати Извештај о акциденту и доставити менаџеру за медицински отпад. Извештај мора да садржи следеће податке:

- Време и место настанка инцидента
- Детаљан опис настанка инцидента
- Списак особља укљученог у инцидент
- Предузете мере за санацију простора
- Остале релевантне податке.

Прибор за чишћење просутог опасног медицинског отпада садржи најмање:

- Метлу, цогер и крпу
- Пластичну канту са поклопцем
- 2 кесе за сакупљање инфективног отпада
- Дезинфекционо средство
- Гумене рукавице одговарајуће за чишћење
- Детергент, сунђери/крпе
- Лична заштитна опрема укључујући заштитне наочаре, маску за лице, рукавице, водоотпорну кецељу
- Формулар за извештај о инциденту

2. Повреде иглом или оштрим предметима

У случају повреде оштрим предметом, запослени треба одмах да се јави Одељењу епидемиологије и превенције, приземље, соба бр.17, локали: 269, 292, 232 ради:

- Процене ризика
- Упућивања на анализе
- Евентуалне примене профилактичких мера (вакцинација, постекспозициона профилакса за ХИВ, ХБВ и ХЦВ)

Оштри предмети (игле, скалпели, ампуле) су они који могу проузроковати убодне ране или посекотине и сматрају се инфективним, без обзира да ли могу довести до инфекције. Коришћење оштрих предмета узрокује висок степен ризика од појаве повреда - инфекција, те су тако на првом месту на листи свих акцидентата у сектору здравствене заштите.

Повреде у току рада задобијене оштрим предметима, могу бити:

- Перкутане повреде (убод иглом, убоди и посекотине проузроковане оштрим инструментима)
- Контаминација слузокоже (уста и коњунктива)
- Контаминација оштећене коже (ране, абразије, опекотине)

Уколико је кожа интактна (неоштећена), излагање крви и телесним течностима не представља ризик.

Неправилним радом, а понекада и због брзине и несмотрености, здравствени радници као и пацијенти, могу бити изложени инфекцијама које се преносе путем крви.

Најчешће се путем крви преносе:

- HBV
- HCV
- HIV

Потенцијално инфективни материјал за крвно преносиве инфекције тј. HIV, HBV, HCV представљају:

- Крв
- Телесне течности које садрже крв
- Директан контакт са ткивима

Остале потенцијално инфективне телесне течности су:

- ликвор
- синовијална течност
- плеурална течност
- перикардијална течност
- вагинални секрет
- сперма
- амнионска течност.

Излагање осталим телесним течностима у које спадају пљувачка, зној, сузе, мајчино млеко, урин и фецес, осим у случају када су контаминирани видљивом крвљу, не сматра се ризиком.

Препоручени поступци у случају повреде оштрим предметима

- Пустити да рана мало крвари, не притискати и не исисавати крв из ране.
- Испрати рану сапуном и водом.
- Акцидент ОДМАХ пријавити епидемиологу и главном инжењеру заштите на раду.
- Уколико је могуће, идентификовати пацијента са којим се радило када је дошло до инцидента.
- Обезбедите да се изврши испитивање крви пацијента (уз његову сагласност) и повређеног запосленог на присуство:
 - HIV
 - HBV
 - HCV

3. Изливање живе

Жива се налази у многим медицинским инструментима и опреми, а у тело може да уђе у облику паре и/или кроз кожу. У случају изливања живе, требало би да се прати следећа процедура:

1. Евакуисати место изливања и изоловати га, отворити прозоре због бољег проветравања.
2. Ставити ЛЗО: рукавице, заштитне наочаре и респиратор.
3. Узети комплет за санирање изливања, а ако он није доступан, прикупити следећу опрему:
 - четку
 - пластичну лопату
 - стаклену боцу
 - колектор за сакупљање изливене живе који се састоји од сунђера и цинка у праху
 - велики шприц или ручну вакуум пумпу.
4. Покупити сломљено стакло помоћу комада картона.
5. Бацити стакло у контејнер за оштре предмете.
6. Покупити живу шприцем и пренети је у стаклену боцу.
7. **Напрскати место изливања цинком у праху, како би се створио амалгам живе (који ће је неутралисати).**
8. Убаците материјале које сте користили у боцу и добро је затворите.
9. Означити стаклену боцу одговарајућим подацима и одложити кроз ток опасног отпада.
10. Обавестити вишег санитарног техничара.

4. Изливање формалдехида

Формалдехид може да изазове иреверзибилно везивање протеина за ДНК и класификован је као вероватни карциноген код људи. Информације о овој супстанци могу да се пронађу у одговарајућој табели са подацима о безбедности супстанци (ТПБС).

У случају изливања формалдехида, потребно је пратити следећу процедуру:

1. Евакуисати место изливања и изоловати га, а ако је могуће, отворити прозоре због бољег проветравања.
2. Ставити ЛЗО: рукавице, заштитне наочаре и респиратор.
3. Узети комплет за санирање изливања, а ако он није доступан, прикупити следећу опрему:
 - a. Суви креч или соду у праху (натријум карбонат)
 - b. Довољну количину папирних убрусa
 - c. Црвену кесу за опасни отпад.
4. Покрити место изливања сувим кречом или содом.
5. Очистити место изливања папирним убрусима.
6. Радити што је брже и безбедније могуће.
7. Покупити сломљено стакло комадом картона.
8. Бацити стакло у контејнер за оштре предмете.
9. Бацити папирне убрусе и остатак отпада у црвену кесу и обележити је као опасни отпад, те је одложити кроз ток опасног отпада.
10. Испрати место изливања водом а потом га очистити на уобичајен начин.
11. Обавестити вишег санитарног техничара.

5. Изливање цитотоксичног отпада

Цитотоксични лекови су веома токсични, а у организам могу да продру инхалацијом, гутањем или апсорпцијом преко коже. У случају изливања цитотоксичних материја, неопходно је спровести следећу процедуру:

1. Евакуисати место изливања и изоловати га, ако је могуће, отворити прозоре због бољег проветравања.
2. Ставити ЛЗО:
 - a. Два пара заштитних рукавица
 - b. Водоотпорни заштитни мантил
 - c. Заштитне наочаре
 - d. Заштитну маску
 - e. Заштитну обућу
3. Узети комплет за санирање изливања, а ако он није доступан, прикупити следећу опрему:
 - a. Довољну количину апсорбената
 - b. Специфично средство за чишћење (70% алкохол)
 - c. Малу пластичну лопату и хватаљке за скупљање стакла
 - d. Контејнере за одлагање (љубичасте)
 - e. Целулозу и сапун.

4. Сакупити фрагменте стакла пажљиво и ставити их у љубичасти контејнер за оштре предмете.
5. Пажљиво обрисати течности сувом целулозом (водити рачуна о прскању), а за просуте препарате у праху користити навлажену целулозу.
6. Очистити одговарајућим средством (које наведе начелник апотеке), потом целулозом натопљеном у раствор сапуна. Ако није доступно одговарајуће средство, очистити целулозом натопљеном у 70% алкохол, а потом целулозом натопљеном у раствор сапуна.
7. Испрати место изливања водом а потом га очистити на уобичајени начин.
8. Отпад одложити кроз ток цитотоксичног отпада.
9. Обавестити вишег санитарног техничара.

6. Изливање инфективног отпада

У случају изливања инфективног отпада, неопходно је придржавати се следећег:

1. Пружити медицинску помоћ уколико је потребно.
2. Изоловати место изливања и ограничити га знацима упозорења.
3. Ставити ЛЗО: рукавице, заштитни мантил и заштитне наочаре.
4. Узети комплет за санирање изливања, а ако он није доступан, прикупити следећу опрему:
 - a) Довољну количину апсорбената
 - b) Средство за дезинфекцију
 - c) Малу пластичну лопату и хватаљке за скупљање стакла
 - d) Кесе и кантице за оштре предмете за одлагање инфективног отпада
5. Уколико је присут чврст инфективни отпад, отпад треба без одлагања пребацити лопатом у кесу за инфективни отпад.
6. Уколико је изливен течни инфективни отпад, потребно је:
 - Посути просуту течност концентрованим дезинфекционим средством у праху
 - Прекрити папирним убрусом
 - Оставити да стоји одређено време (према упутству произвођача)
 - Покупити мешавину праха и просуте течности другим убрусом и одложити у жуту кесу за инфективни отпад
 - Након тога површину испрати водом
7. Уколико су просути оштри предмети, требало би их одложити у кантицу за оштре предмете.
8. Одложити отпад кроз уобичајену процедуру за одлагање инфективног отпада.
9. Обавестити вишег санитарног техничара.

Имплементација и мониторинг Плана

Имплементација укључује следеће кораке:

1. Израда и усвајање Плана управљања отпадом ИОРС.
2. Израда процедура и упутстава за имплементацију Плана.
3. Обезбеђење адекватних места за привремено одлагање и централно складиштење отпада пре третмана.
4. Именовање лица одговорних за управљање отпадом у ИОРС – ММО, ТМО и Тим за управљање отпадом.
5. Лица одговорна за управљање отпадом (ММО, ТМО) треба да организују и надгледају програме обуке за сво особље.
6. Обезбедити средства неопходна за имплементацију Плана (потрошни материјал, специјализоване канте и контејнери, карактеризација медицинског отпада, специјализоване услуге за збрињавање медицинског отпада).
7. Лица одговорна за управљање отпадом (ММО, ТМО и Тим) треба да континуирано прате реализацију активности Плана и спроводе надзор над управљањем отпадом у ИОРС. Евалуација активности спроводи се на периодичним састанцима Тима.
8. План је неопходно преиспитати најмање једном у три године и по потреби иницирати измене и допуне. Преиспитивање спроводе лица одговорна за управљање отпадом.
9. ММО израђује годишњи извештај о стварању и одлагању отпада, неопходном особљу, опреми и трошковима. Извештај се доставља директору ИОРС и прослеђује надлежном министарству или националној агенцији за заштиту животне средине.

За имплементацију Плана одговоран је директор ИОРС.

Датум 27.01.2023.

Менаџер за медицински отпад

Др Драгана Јовићевић

В.Д. Директор ИОРС

Доц. др Милан Жегарац